ANUL III, Nr. 78 — 4 PAGINI — 3 LEI — MARȚI, 4 IULIE 1943

TRANSNISTRIA

GAZETĂ PENTRU LUMINAREA POPORULUI

Director: N. P. SMOCHINĂ — Redacția și Administrația: București I, Str. Sărindar Nr. 5-7-9, Tel. 3.84.30 — Prim Redactor: DIOMID STRUNGARU

Numai datorită Cruciadei împotriva Bolșevismului, pornită de marea Armată Germană a lui Adolf Hitler și urmată de aliații noștri, am putut înfrânge — prin jertfa soldatului român — valul cotropitor și desrobi pământurile strămoșești.

Acest lucru nu-l vom uita.

In această luptă, ostașul român, urmaș vrednic al luptătorilor lui Ștefan cel Mare și al lui Duca Vodă, ne-a adus nu numai desrobirea, dar și mândria de a ne fi jertfit pentru Cruce, pentru dreptate și pentru Europa de mâine.

Azi ne-am făcut, nu numai în fața conștiinței noastre, spălate de dezonoare, dar în fața tuturor popoarelor drepte și vrednice, dovada că Românii își stăpânesc destinul și că știu muri pentru zidirea drepturilor Patriei și pentru apărarea marilor credințe ale lumii.

MAREȘAL ANTONESCU

Sovietele și soarta națiunilor

Comunismul a ajuns la cârmă în Rusia datorită slăbiciunilor regimului anterior. Propagandiștii acestei doctrine mincinoase au căutat să exploateze toate părțile slabe ale țarismului și regimului revoluționar din guvernarea provizorie. Ei au promis totul, ba chiar mai mult decât cereau cei nemulțumiți. Lenin a decretat *act moral* tot ceea ce servește revoluției totale, fapt care trebuește atins cu orice preț și prin orice mijloace.

Așa se și explică cum de au ajuns la cârmă bolșevicii într'un timp atât de scurt, deși n'au avut nici măcar un program de guvernare și de înfăptuiri.

In această ordine haotică un loc de seamă îl ocupă *cele 191 de naționalități* din cuprinsul fostului imperiu țarist. Având asigurată toată libertatea de organizare a unei vieți naționale proprii, națiunile de mai sus au început să-și reclădească fiecare în parte o viață potrivită cu tradiția lor istorică. Ele aveau la bază vestita *„Declarație"*, care dădea dreptul fiecărei națiuni chiar la *o viață cu totul separată de cea rusească.*

Falsitatea acestei declarații, ca și a tuturor lozincelor comuniste, s'a văzut însă îndată după venirea bolșevicilor la cârmă. Ei au declarat războiul pe față *împotriva oricărei manifestări naționale*, considerate de natură burgheză. Dictatura proletariatului ce a suprimat-o comunismul rusesc, a dovedit lumii întregi un imperialism feroce, care a depășit cu mult pe cele de mai înainte.

Sovietele, sub deviza lor de comunism internațional, au urmărit sugrumarea a tot ce nu este rusesc. Ele au ajuns atât de departe, încât din conglomeratul tuturor naționalităților au urmat să imprime Rusiei comuniste un nou tip, tipul comunistului rus.

Concentrat în sânul partidului, o minoritate neînsemnată, comunismul rusesc a suprapus tuturor năzuințelor naționale voința sa de fier, care nu are decât o singură deviză: *naționalul ca formă internaționalul ca fond.*

In realitate aceasta înseamnă că individul se bucură de național numai de limbă, cu ajutorul căreia se înstrăinează de albia strămoșească. Căci cu ajutorul limbei sale materne el are îndatorirea de a-și însuși doctrina ce i-o imprimă partidul comunist. Cu alte cuvinte limba maternă îi servește numai ca *mijloc de înstrăinare,* iar nici de cum ca scop pentru a se cunoaște pe sine și trecutul neamului din care face parte.

La început desvoltarea națională, chiar numai după formă, avea o justificare, mai ales la popoarele înapoiate în cultură. Ele erau lăsate să-și însușească comunismul în limba lor națională. Cu timpul însă totul s'a schimbat. Alfabetul național, Sovietele l-au înlocuit cu cel rusesc, iar jumătate din cuvinte erau rusești. Astfel se urmărea intenționat sărăcirea limbei naționale și înlocuirea ei, treptat, cu limba rusă, care devine *singurul mijloc de manifestare spirituală pentru toate națiunile.*

Popoarele mai înaintate în cultură decât Rușii, au fost supuse unei sistematice persecuții. Rezultatul acestora era — nimicirea oricărui element național, care la un moment dat să poată ridica cuvântul. Asemenea purtări față de elementele naționale au dat naștere la cunoscutele procese de trădare națională, de trădare a cauzei proletariatului. In toate „republicile" din Uniunea sovietică s'au intentat procese artificiale de separatism, sau de șovinism. Au fost omorîți cu acele prilejuri, cei mai de seamă nevinovați fii, care cândva au scris în limba maternă, tot după îndemnul Sovietelor.

Prin asemenea procedee, bolșevicii s'au dovedit a fi dușmanii popoarelor. In loc de apropiere între nații ei *au cultivat ura între nații.* Dictatura unei minorități a înlocuit egalitatea cu inegalitatea și cu asuprirea nației. Partidul comunist, prin excelență anti-democratic, a introdus un regim de teroare, care duce nația la sclavaj, o nimicește cu totul, deoarece se află la discreția celor străini de ea, dar care de fapt o dirijează în sensul urmărit de dictator.

A fost un mare noroc că în momentele cele mai critice pentru națiile din Rusia Sovietică, să se înceapă războiul la care luăm parte, și care va elibera națiile de acolo, pentru a le îndrepta pe albia naționalismului firesc al fiecăreia.

Războiul actual nu este, prin urmare, numai un război pentru a pune Europa pe o nouă temelie. El este pentru popoarele subjugate din Uniunea Sovietică și un *război de eliberarea națiunilor de sub jugul unei tiranii,* care le pregătea totala dispariție.

După această eliberare a națiunilor vor lua naștere o serie de State din fostul imperiu comunist, care vor da cu totul o altă coloratură structurei Europei. Atunci popoarele eliberate vor lucra alături de altele, care n'au cunoscut robia, la reclădirea Europei de mâine, pe alte baze, unde fiecare își va găsi locul după meritul său.

N. P. Smochină

ACOLO UNDE STRĂJUEȘTE DREPTATEA NOASTRĂ

Din discursul d-lui Mihai A. Antonescu, Vice-președintele Consiliului de Miniștri, rostit la deschiderea expoziției anti-comuniste

Când trecând Nistrul, trupele noastre, luptând umăr la umăr cu Armatele germane, italiene și aliate, — în aceiași vreme în care destinul ne înfrățea lupta cu a bravului popor finlandez din Nord — au ferit Regatul de primejdii și pământul lui de noi cotropiri, Administrația ocupatoare a Mareșalului Antonescu n'a dus în acele pământuri nici sfatul rece al urei, nici impulsia aspră a răzbunării.

La secularele amenințări din răsărit și sumbrele prăpastii ale comunismului, noi am răspuns, în pământul ocupat de peste Nistru, prin generozitatea sufletului nostru creștin și prin nobila faptă civilizatoare a unei organizări sănătoase, care respectă omul, viața și munca lui.

Prin aceasta noi am dovedit forța morală a unui Neam care scoate din civilizație faptă de ocrotire și de administrare înțelegătoare și răspunde astfel sobru și celor cari i-au discutat conștiința politică și socială.

Fiindcă dacă pe un pământ străin noi ne-am purtat așa este ușor de înțeles că pe pământul strămoșesc, acolo unde străjuește dreptatea noastră de veacuri, noi nu putem duce niciodată decât legea creștină a strămoșilor, dreptatea și înfrățirea noastră de totdeauna.

Neamul nostru s'a dovedit întotdeauna că nu poate să fie brav față de cei puternici și laș față de cei slabi, cum n'ar putea să fie viteaz la un colț al Țării și trădător la altul.

Datoriei bravei noastre Armate și puterii creatoare românești această nouă afirmare a rostului nostru în civilizație.

De aceea, închinăm azi Oștirii, dela Mareșalul desrobirii până la cel din urmă soldat, recunoștința Regatului pentru fapta lor isbăvitoare.

Armata s'a dovedit scutul Țării și chezășia onoarei noastre, dându-ne dreptul să privim cu fruntea sus orice încercări ne-ar veni; fiind că sângele românesc nu se vrea robit.

Celor care au căzut în lupta noastră dreaptă, trecând în stranele veșniciei românești pentru a ne veghea ocrotitor viitorul, le îngenunchem mândria noastră de Români, fiindcă jertfa lor nu poate să fie disprețuită, nici de prieteni nici de dușmani.

Iar urmașilor celor căzuți în luptă, orfanilor greului nostru război, mamelor și soțiilor care și-au frânt puterea vieții, dăruind Neamului putere, Guvernul Mareșalului Antonescu le închină azi toată credința românească și toată gratitudinea Patriei.

In acelaș gând de recunoștință îmbrățișăm și pe eroii germani și italieni care au căzut pe pământurile românești, pentru desrobirea lor, fiindcă Neamul Românesc nu uită.

Trăim azi ceasuri grele și aspre. Incleștarea tragică a lumii ne găsește însă cu fruntea sus, conștienți de dreptatea pentru care ne-am jertfit în luptă și de drepturile, pe care istoria trebue să ni le recunoască.

Azi, în învălmășagul sfâșietor al războiului, se pot uita legile de așezare ale civilizației Europei și nevoile Continentului de a folosi toate puterile lui, națiunile mici și mari, pentru ca împreună, fiecare împlinindu-și rostul său național cu demnitate, să poată sluji crezuri care ne sunt comune, oricât ar fi de întunecate de înfiorarea luptei și de setea de viață a fiecăruia; dar mâine, când torțele bătrânului Continent vor lumina din nou dreptatea așezărilor și clopotele creștine vor răsuna din nou împăciuitoare, nu se va putea să nu i se recunoască Patriei noastre dreptul de a-și continua în acest colț de lume misiunea sa națională și europeană.

Pământul Basarabiei ca și întregul pământ la României, nu este numai al nostru, — fiindcă jertfa nu este numai a noastră și pentru noi — pământul României este pământ al Europei și cine lovește în el, acela lovește în zidurile văzute și nevăzute ale cetății morale și de sânge pe care o reprezintă Continentul nostru în viața lumii.

De aceea noi, cu voința neînduplecată de a ne apăra destinul, am fost în aceste ceasuri grele toți laolaltă, așa cum vom rămâne și mâine.

Misiunea istorică a Mareșalului Antonescu nu este numai porunca conștiinței unui om, ci este misiunea unui Neam întreg care trebue să-și realizeze dreptatea și drepturile — toate drepturile.

In ceasurile grele se cunosc și se măsoară oamenii și popoarele.

In unirea noastră mândră și în simțul răspunderii cu care fiecare Român, tânăr și bătrân, din orașele și satele noastre, și-a făcut datoria, — la fel cu Armata noastră biruitoare pe câmpurile de bătae, stă nu numai chezășia drepturilor și a viitorului nostru, dar și mărturisirea instinctului nostru de viață națională.

Unirea românească, sfânta înfrățire în fața primejdiilor, care este legea noastră de veacuri, stă straje și făgăduială și de azi înainte, îmbărbătându-ne zbuciumul, pentru ca să slujim toți Domnia Regelui Mihai I și poruncile Voevozilor și ale Regilor istoriei noastre.

Trăiască Regele și Dinastia!

Trăiască Mareșalul Desrobitor și Armata Țării pentru împlinirea drepturilor Românilor de pretutindeni!

IMPOTRIVA BOLȘEVISMULUI

La împlinirea celor doi ani de la intrarea României în războiu, alăutri de Germani și aliații săi, Asociația Germano-Română a deschis, în Palatul Culturii din Piața Senatului, o expoziție care se cuvine să fie văzută de noi toți.

Pe de o parte, se arată mârșăviile fără de număr săvârșite în cuprinsul fostei Uniuni Sovietice, ca și în alte țări de pe fața pământului, de către organizațiile sălbatice ale comuniștilor, care vroiau să le prăbușească sub picioarele lor întreaga lume, pentru a rămâne ei singuri stăpâni.

Pe de altă parte, vizitatorii, desmeticindu-se asupra pericolului de moarte ce ne păștea, înțeleg — mai bine ca oricând — rostul luptei noastre împotriva bolșevicilor. Infăptuirile glorioase de arme, arătate în mulțime de tablouri vii și inscripții convingătoare ne umplu inima de bucuria și de mândria națională, ușurându-ne în acelaș timp sufletele de povara cea grea.

Tot ce vine spre înfățișarea ochilor sunt documente adevărate. Important este faptul că aproape toate documentele cu privire la activitatea comuniștilor sunt culese din izvoare sovietice. Pe temeiul lor fiecare se încrede că atât de mult trâmbițatul „raiu sovietic" era un adevărat iad, în care se sbăteau milioane de vieți, pierind de foame sau cădeau răpuși de gloanțele necruțătoare ale călăilor N. K. V. D.-ului.

Intr'adevăr, din Octombrie 1917 și până în 1939, criminalii bolșevici au izbutit să săvârșească un mare număr de omoruri, precum:

Familia Imperială, 128 de episcopi, 26.777 preoți, 7824 profesori, 8920 medici, 65.000 poliștiști, 75.490 ofițeri, 120.000 funcționari, 360.000 soldați, 75.490 intelectuali, 892.000 muncitori, cam 11.000.000 țărani uciși, în deosebi cu prilejul colectivizării și 15—17.000 printre emigranții ruși în străinătate.

Foametea, o altă „mare înfăptuire" a revoluției bolșevice, între anii 1921-23 a ucis 12.000.000 suflete, iar între anii 1932—1933 alte 6.000.000.

Vădită apare și acțiunea desfășurată împotriva statelor de Komintern. Din fericire, cu toată strășnicia mijloacelor de care s'au folosit împuterniciții Moscovei, această organizație — în numele căreia bolșevicii se străduesc astăzi să joace o nouă farsă țărilor din lume! — n'a dus la rezultatele dorite. Aceasta, mai ales la noi, în România, unde a fost organizată și pusă sub conducerea jidovilor și altor pripășiți, care n'au nimic din acea tainică și sfântă legătură cu pământul nostru strămoșesc.

Poporul român, temător de Dumnezeu, iubitor fără de margini al moșiei sale primită, prin părinți dela voevozi și domni, adânc îndrăgostit de viață cu frumoasele obiceiuri urzite în sânul fiecărei familii — nu s'a dat înșelăciunii disprețuind, cele mai iscusite momeli ale bolșevicilor. In ciuda tuturor chinurilor abătute asupra ramurei de Români din răsăritul țării, acești frați bătuțiți amar de soartă au știut să reziste cum poate nimeni nu s'a așteptat.

Era și mai neînțeleasă această încăpățânare a Moldovenilor pentru bolșevici, care nu mai știu la ce măsuri aspre să recurgă.

A sosit însă și ceasul mult așteptat al răfuelilor. Atunci, Românii s'au ridicat, toți ca unul, împotriva bolșevismului odios. De doi ani de zile, România luptă din răsputeri pentru stârpirea acestei hoarde, care continuă cu amenințările nu numai asupra noastră, ci își rânjește colții pofticioși asupra Europei întregi.

Scopul luptei noastre, care continuă victorios în al treilea an, se desprinde luminos din declarațiile limpezi și hotărîte ale Domnului Mareșal Antonescu, Conducătorul Statului, de asemenea și din cele declarate de d. prof. Mihai A. Antonescu, Vice președintele Consiliului de Miniștri, Domnia Sa în ziua de 22 Iunie 1943 când a avut loc deschiderea expoziției, a rostit un discurs istoric. Iată câteva cuvinte din acest discurs care justifică lupta României:

„Nici o putere și nici un principiu de pe lume nu poate opri dreptul unui Neam de a-și apăra viața, pământul și dreptatea.

Prin această luptă, noi am desrobit patru milioane de români care aparțin Neamului românesc și pământuri care ale noastre au fost și ale noastre trebue să rămână.

Fiindcă nu poate să existe pace în lume și dreptate în istorie, dacă nu se consfințesc drepturile la viață și la independență ale popoarelor.

Noi avem conștiința că prin această luptă legitimă noi am slujit nu numai chemările instinctului nostru de viață, dar și bătrânele instituții creștine ale Civilizației Continentului nostru.

Neamul nostru nu este desigur o mare putere cu răspundere istorică de misiune mondială, dar este un popor conștient de răspunderile lui, ca și de drepturile lui".

Atât de mult izbutită această expoziție grăitoare, organizată de Asociația Româno-Germană, mărturisește stăruitor cauzele care ne-au îndatorat să pornim lupta și ne făgăduește o răsplată dreaptă și deplină, cuvenită marilor noastre jertfe ale acestei crunte bătălii, dusă împotriva bolșevismului.

Diomid Strungaru

CĂTRE CITITORI

Cu ajutorul lui Dumnezeu și a câtorva oameni de inimă, gazeta noastră pășește mai departe pe drumul ales întru desțelenirea sufletelor și luminarea norodului moldovenesc dintre Nistru și Bug.

Gândul nostru este ca această gazetă, deocamdată săptămânală, să ajungă în toate colțurile întretesute cu Moldoveni.

Știm, iubiți cititori, că pe inima voastră apasă multe lucruri grele din timpul stăpânirii păgâne a bolșevicilor. Ne-ar face o mare bucurie să scrieți despre ele și să ni le trimiteți nouă, la redacție, ca să le publicăm.

Cunoașteți atâtea cântece populare și atâtea obiceiuri vechi, în care se oglindește limpede trecutul nostru moldovenesc pe acest pământ, care-i atât de frumos, dar și frământat cu lacrămi și sânge din vremurile grele de altădată.

Incepând cu numărul viitor, care va apare Joi 15 Iulie 1943, vom deschide o rubrică anume „Poșta Redacției" unde vom da răspuns tuturor acelora care ne vor trimite știri și articole spre publicare.

CREDINŢA ŞI NEAM

Mitropolitul Visarion al Transnistriei la mormântul mitropolitului Gavriil Bănulescu în Sf. Mânăstire Căpriana şi la fosta reşedinţă a acestuia din Dubăsari

Pioasă, mult grăitoare şi pricinuitoare de rari emoţii a fost venirea I. P. S. Mitropolit Visarion dela Odesa tocmai între zidurile vechii mănăstiri voivodale Căpriana, din jud. Lăpuşna.

Insoţit de I. P. S. Arhiepiscop Lt. Efrem al Chişinăului, de Consilierii săi eparhiali N. Grosu, S. Vatrici, de stareţii Teognost al Hârbovăţului, Teofilact al Curchilor, de alţi câţiva monahi şi de Profesorul universitar Const. N. Tomescu, Vlădica Visarion a sosit la Căpriana, Vineri, 18 Iunie, după masă, întâmpinat fiind, după cuviinţa cea arhierească, de soborul mănăstiresc, în biserica domnească a lui Ştefan şi Petru Rareş.

Te-Deum la mănăstirea Căpriana

S'a săvârşit acolo Te-Deum. Vlădica a binecuvântat pe monahi, apoi, trecând în stăreţie, i-a întrebat pe toţi decum îşi petrec viaţa, pe unii cunoscându-i încă de când slujise ca exarh al mănăstirilor basarabene; şi mişcătoare au fost răspunsurile lor din curgerea anului de asupritoare şi păgânească năvălire bolşevică.

Sărmanii monahi, surprinşi de nenorocire, au continuat să vieţuiască pe loc în mănăstire, să se roage mereu acolo Mântuitorului, să sufere, dar tot acolo, lângă sfânta LuiCruce, să nădăjduiască în mântuirea de păgâni. Le priveşti feţele lor, uscate, ca din cuptor de chinuri scoase, le asculţi graiul dar azi li-i aproape stins; nu mai au vioiciune; suferinţele au tras brazdă adâncă în fiinţa lor. Aşa sunt, de altfel, toţi trăitorii sfintelor mănăstiri basarabene, cari au fost surprinşi de bolşevici.

In dimineaţa următoare, Vlădica Visarion, înveşmântat în frumoase odăjdii, cu sobor în jurul său, a săvârşit în tihnă sfânta Liturghie în biserica cea nouă a Sf. Gheorghe, răspunsurile fiind date de corul fraţilor şi de I. P. S. Efrem bun cunoscător al psaltichiei. La vremea chenonicului, s'a rostit predică pentru întărirea duhovnicească a călugărilor, cari au pătimit în Domnul.

La mormântul mitropolitului Gavriil Bănulescu

Apoi, într'o impresionantă procesiune cu cântări şi svon de clopote, soborul slujitorilor şi toată obştea s'a adunat în faţa mormântului Mitropolitului Gavriil, ce se află sub straşina din dreapta a bisericii voivodale. Placa mare de marmoră, care străjuia mormântul dela 30 Martie 1821, azi are text înnoit românesc, îl pot citi toţi pelerinii români cari vor să-şi amintească de acest Vlădică transilvănean. Parastasul a fost slujit cu îngăduinţă, în cântări şi citiri duioase, cu îngenucheri, şi cu cuvânt de slăvitoare pomenire.

Mitropolitul Gavriil a fost un mare realizator: aşezările lui, clădite temeinic, stau şi azi de faţă: la Căpriana — casa mare din stânga bisericii la Chişinău — casele arhiereşti cu capela, seminarul, chiar însăşi partea cea nouă a oraşului e trasă după planul lui, la Dubăsari — alte aşezări la Odesa — locuinţa vlădicească de azi cu capelă şi altele ce vor mai fi aiurea şi la Chiev, unde a păstorit. Lucrarea lui de luminare, cărturărească, nu se poate uita: a întemeiat tipografie, în care s'au pecetluit atâtea cărţi româneşti, a dat o ediţie a Bibliei. Seminar duhovnicesc a înfiinţat, şi, mai presus de toate, el a fost creiatorul eparhiei Chişinăului, o singură eparhie peste întreaga Basarabie moldovenească, în care a strâns sub ale sale aripi, pe toţi fraţii români, căzuţi sub călcâiul moscovit la 1812. Căci dacă Basarabia se împărţia duhovniceşte, împărţită ar fi rămas un veac, şi nu vedem ce unitate de suflet basarabean am mai fi aflat noi la 1918.

Mitropolitul Gavriil a condus şi ţările Munteniei şi Moldovei ca exarh, sub ocupaţia moscovită şi multe îmbunătăţiri a adus administraţiei bisericeşti. Priceperea lui politicească, cinstită chiar de străini cu înalte distincţiuni, râvna iubitoare de Neam, de cultura lui, ca şi neobosita-i strădanie în lucrări ce n'au pierit, cât şi minunata lucrare dumnezeiască, ca un alt Vlădică moldovean să-i calce pe urmele lui, peste Nistru, să vieţuiască chiar în chiliile zidite în Odesa de el, acum un veac şi jumătate, şi să ducă din nou graiul şi simţirea românească între fraţii transnistrieni, unii din ei fiind chiar de viţă transilvăneană, din mocanii ce-şi purtau turmele de oi până în Crimeia şi Caucaz, aceste pricini l-au îndemnat pe Vlădica Visarion să vină la Căpriana, să-şi plece genunchii în faţa mormântului vlădicăi Gavriil, să se roage acolo pentru sufletul lui mare, şi, în sobor înlăcrămat de duioşie, să-i cânte „Veşnica lui pomenire".

Să ne aducem aminte de mai marii noştri

O asemenea faptă merită a fi cinstită şi ea să rămâie pilduitoare pentru mulţi. Deaceea noi i-am mulţămit recunoscători Vlădicăi, şi scriem şi aici spre ştiinţa tuturor. Cartea sfântă învaţă să ne aducem aminte de mai marii noştri, cari s'au săvârşit, şi faptele lor vrednice ca şi credinţa lor lucrătoare să li-o urmăm. Aşa ne învaţă Cartea şi acest cuvânt îl trecem şi noi din neam în neam, dar nu-l făptuim urmarea, nu-l împlinim, întrucât fiecare ne socotim mare în vremea ce ne-o petrecem, ci şi pe cea de noastră, aşa de mare, încât vrem să umplem cu fiinţa noastră nu numai ieri şi încă şi pe multe din cele ce vor să fie. Nespusă rătăcire şi vinovată trăire. E tare rară azi floarea recunoştiinţii. Pe locul ei cresc spinii egoismului. Poate va fi mai bine, mâne!

Şi, scriind aici, mi-am adus aminte de mişcătorul pelerinaj anual al Facultăţii de Tologie din Chişinău la acelaş mormânt al Mitropolitului Gavriil. Atâtea serii de studenţi teologi, 15 la număr, veneau aici cu profesorii lor, se închinau întru proslăvirea unui prea vrednic şi mare ierarh român din vremi de asuprire, îşi mişcau adânci corzi sufleteşti şi se pătrundeau de înţelesuri multe. La fel şi cu poporul, ce venia, uneori potop, din satele vecine, la această duhovnicească pomenire. Ce păcat, că o asemenea lucrare a fost oprită, ca şi altele multe bune ce mai săvârşea pe meleagurile basarabene Facultatea noastră. Ne mângâem doar, că iarăş vor veni, poate chiar curând, asemenea zile, şi că, până atunci, Seminarul lui Gavriil din Chişinău ţine trează pomenirea lui la mormântul din Căpriana, cum a şi început în acest an.

La locul de odihnă al Arhimandritului Gherasim din satul Cojuşna

Pe la vremea amiezii, Vlădicii şi ai lor însoţitori, au pornit la satul Cojuşna, tot din judeţul Lăpuşna. Aici, lângă zidul bisericii, într'un alt mormânt, deschis pe vremea stăpânirii bolşevice, odihneşte Arhimandritul Gherasim Grecu, cinstit cu rangul de mitrofor de însuşi Patriarhul Ierusalimului Damianos, cu prilejul unei vizite la reşedinţa episcopală a Vlădicăi Visarion la Bălţi.

Acest monah, născut în Cojuşna, a fost suflet ales, tare cuviincios, muncitor, milostiv, nesfadnic şi nici râvnitor spre lucruri urâte; un cald slujitor al Sf. Altar, el aduna multă lume în biserică, şi cu încredinţarea lui în puterea, făcătoare de minuni a Domnului, el mângâia multe suflete chinuite, chiar de doctori şi militari din Chişinău, încât într'o vreme, aceştia numai pe el îl pofteau cu Icoana Maicii Domnului dela Hârbovăţ, să le sfinţească casa şi vieaţa lor.

Arhimandritul Gherasim a străduit mult, a muncit din greu şi cu credinţă la întemeierea episcopiei din Bălţi, la ridicarea gospodăriei ei, sub călăuzirea Vlădicăi Visarion, I-a fost un slujitor bun şi cuminte. Deaceea, Vlădica a şi venit la mormântul lui, să se roage pentru el, pentru uşurarea sufletului lui bun, şi, luând omorforul pe umeri, i-a slujit o mişcătoare pomenire, Iar pentru rudele Arhimandritului ca şi pentru norodul, ce s'a adunat acolo, a fost spus un cuvânt de cinstirea numelui şi a trudei lui Gherasim, care şi-a împlinit datoria în vieaţă, încât merită să-l aminteas-

că nu numai prietenii şi familia, ci iată şi un Mitropolit cade în rugăciune pioasă sub Crucea, ce-i străjueşte aşezarea cea din urmă a trupului lui.

Ca semn şi mai vădit de cinstire, Vlădica Visarion a hotărît să-i aşeze la mormânt o troiţă frumoasă, cu placă de marmoră scrisă, şi în jur să pună grilaj. Folositoare de suflet au fost şi aceste clipe!

Cum a fost întâmpinat de moldovenii transnistrieni

Spre seară, la orele 5 în acea zi de Sâmbătă, I. P. S. Mitropolit Visarion cu însoţitorii săi din Odesa, după un itinerar din vreme stabilit, a ajuns pe malul Nistrului, în capătul podului Adolf Hitler din com. Criuleni. O companie de onoare îl salută, autorităţile militare şi civile din Dubăsarii transnistrieni îl ies în cale şi împreună, alaiul, escortat de săteni călăreţi, trece până la biserica din Lunca. Aici, un grup numeros de locuitori, cu flori în mâini şi cu crucea însemnându-şi trupul, primesc pe cel dintâi al lor chiriarh canonic, iar preotul paroh Mihail Lupaşcu, transnistrian, chip plăcut de om, îmbrăcat în veşminte, îi adresează în limba lui strămoşească într'o frumoasă moldovenească aceste cuvinte, pe care noi le-am reţinut şi le dăm aici:

Inalt Prea Sfinţite Stăpâne,

Satul Lunca este aşezat pe malul Nistrului, având locuitori de origină Română cu 600 gospodării.

Aceşti Moldoveni sunt buni creştini ortodocşi, fără scăderi.

Biserica a fost zidită în 1897, în numele Sf. Alexandru-Nevschi, cu puterea locuitorilor, şi a funcţionat până în anul 1935, având 5 turle şi clopotniţă. Biserica înăuntru a fost împodobită după toată regula.

La 1935, eu am fost oprit de către autorităţile sovietice, neavând dreptul ca să mai slujesc la acest popor, fiind deportat de pe aici timp de 7 ani de zile.

Şi iată, când a sunat ceasul de bucurie pentru toţi creştinii adevăraţi, întorcându-mă din deportare, în anul 1941 cu toată familia mea iarăşi la acest sat şi la poporul meu, fiind primul într'această regiune, cu bună înţelegerea creştinilor s'au deschis iarăşi uşile sfintei biserici, însă de mare jale, bserica am găsit-o fără turle, fără clopotniţă şi fără clopote, înăuntru goală şi murdară.

In anul 1942 la 19 Octombrie însă biserica noastră a fost sfinţită de Arhiepiscopul Efrem al Chişinăului, în numele Acoperământului Maicii Domnulu.

Satul nostru acum are Primărie, 2 şcoli de 7 clase, unde se învaţă 250 copii în limba românească şi Cămin Cultural, aşezat în casa parohială, care a fost pus în funcţie de comandantul Batalionului 81 Pioneri C. Iamandache, care mult a ajutat acestei biserici, zidind şi o sf. Troiţă.

Iată, Inalt Preasfinţite, noi Vă întâmpinăm cu lacrămi de bucurie şi cu inimă uşurată; şi din partea norodului zicem „Bine aţi venit, Stăpâne".

După cuvântul Polihroniu pentru M. S. Regele, pentru Conducătorul Desrobitor şi ceilalţi, Vlădica, din faţa uşilor împărăteşti laudă poporul acesta pentru credinţa lui tare, mult răbdătoare, care n'a fost zdrobită de urgia păgânească, şi acum, în puţină vreme, a reluat cu stăruinţă drumul bisericii, şi pe aceasta a refăcut-o şi cu podoabă frumoasă a îmbrăcat-o. Se bucură că părintele Mihail a putut scăpa nevătămat şi acum s'a întors la turma ce-l aştepta. Pe toţi îi binecuvintează şi le doreşte vieaţă paşnică şi îmbelşugată.

Rugăciune sub cerul liber Cuvântări înălţătoare

Alaiul porneşte mai departe, intră în oraşul Dubăsari şi se opreşte la poarta bisericii catedralei, unde-l întâmpină d. Primar al oraşului, cu pâine şi sare, după vechiul nostru obicei, şi cu un cuvânt de bună sosire. In ogradă era adunată lume multă, compania de militari, în frunte cu d. Colonel Comandant şi ofiţerii săi, care dau onorul, elevii Seminarului teologic local cu directorul şi corpul profesoral, elevii Liceului de fete şi băieţi cu profesorii, şi preoţii bisericii.

După sărutarea sfintelor icoane, Vlădica iese afară în mijlocul poporului, şi se face obişnuitul Te-Deum, sub cerul liber. P. c. părinte Protoereu de judeţ Petre Cernăianu, spune cuvânt entuziast de bună întâmpinare, din care reţinem câteva idei: în această, cea mai curată regiune românească, preotul întâmpină pe Chiriarhul său, ca odinioară Scila şi Priscila pe Apostolul Pavel, căci şi atunci trosneau lanţurile păgânismului, şi se dărâmau idolii, după cum şi acum Sf. Cruce a sdrobit păgânătatea. Umbra marelui Mitropolit Gavriil Bănulescu domină peste acest oraş. Acum se înnoadă un fir rupt de vreme. Am trăit sub Huni, sub Turci, sub Ruşi, dar am rămas tot Români, Moldovenii de aici au suferit, au plâns, dar nădejdea şi-au păstrat-o. Ce simbolică e venirea aici, nu direct dela scaunul vlădicesc din Odesa, ci din Ţară încoace peste Nistru, arătând că nu mai avem graniţă în apele lui, despărţitoare de fraţi până acum. E minunea lui Dumnezeu. Nistrul va înfăţi Patria întregită, ca şi Prutul dincolo. Aşteptăm cu supunere cuvântul de îndemn şi de învăţătură vlădicească, pentru lucrul ce săvârşesc aici misionarii, ca să fie „o Ţară, un Domn, o credinţă". In judeţ sunt 49 de parohii, toate cu biserici ori case de rugăciuni, Cuvântul evanghelic se vesteşte cu timp şi fără timp. Starea religioasă este în plină desvoltare. Vă sărutăm dreapta, în numele tuturor credincioşilor şi al clerului, pe aceste meleaguri, deapururi româneşti şi creştineşti. Bine aţi venit!

Iar din răspunsul la această întâmpinare amintim doar următoarele: Vlădica Visarion este primit cu mare bucurie, cu lacrămi şi cântece, pentrucă aduce alinare de dureri şi chinuri duhovniceşti, aduce libertatea cea scumpă a credinţii, pe Hristos îl pune iarăş în mijlocul credincioşilor, să le fie lor scut şi cu El să se împărtăşească. Armata îl cinsteşte în faţa lumii, primindu-l pe propovăduitorul sfintei Cruci, în numele căreia ea a sdrobit pe Antihrist. Elevii miculi şi dascălii lor tresaltă în mângâieri, căci sfinţitorul şi al lor sufletesc Părinte vine să-i înfrăţească pentru vieaţă. Iar preoţii slăvesc această cercetare canonică, întrucât din ea îşi întăresc ei puterile de lucru şi se înviorează.

Vine Mitropolitul tocmai dela mormântul marelui vlădică Gavriil, care a trudit în Dubăsari în modesta lui casă, părăginită total, aici a tălmăcit din sfintele învăţături, a aşezat o tipografie moldovenească şi apărător de suflete moldoveneşti a fost el pe loc ani de zile.

Iar când s'a apropiat sfârşitul, Gavriil a lăsat cuvânt de împlinire, ca oasele lui să fie aşezate mai aproape de Prut, de ţara românească, acolo sub streaşina bisericii viteazului voevod Ştefan cel Mare dela mănăstirea Căpriana, ca nu târziu, dintr'acolo să vină şi slobozenia pământurilor strămoşeşti de sub stăpânirea străină şi păgânească, dar şi înoirea credinţei creştineşti. Umbra acestui vlădică se întinde azi aevea şi de nimeni stingherită din Basarabia peste Nistru, pe aceste scumpe meleaguri. Flori de scump chip şi mult mirositoare vă aduce Vlădica pe lângă ctitoria Voevodului moldovean şi din preajma mormântului Mitropolitului.

E şi de praznic, de bucurie aleasă şi de adevărată mângâiere sufletească. Sub creştineasca apărare a armatei române, viaţa de aici a renăscut şi legăturile cu Patria s'au reluat, ca pe vremea lui Duca Vodă al Moldovei şi Hatman al Ucrainei, Ferice de voi, tinerilor, că veţi creşte frumoşi ca bradul şi liberi în văzduhul românesc. Intăriţi-vă credinţa în Hristos, faptele credinţii să le săvârşiţi, Inalt Prea Sfinţite Stăpâne, iată clerul slujitor la sfântul Altar al Domnului, iată poporul acesta paşnic, grăitor în vechea limbă de cazanii moldoveneşti şi cald credincios, iată-l pe toţi cum cer arhipăstorească şi mângâietoarea voastră binecuvântare.

Vlădica, aşa cum era, îmbrăcat în frumoasa mantie arhierească, dă binecuvântarea sa, atât de râvnită pe aici, şi le doreşte tuturora sănătate şi numai bine, Corul intonează imne. Este încă o clipă de neuitat.

Cucernicii părinţi Consilieri împart în dar sute de cruciuliţi poporănilor şi elevilor, aşa cum au făcut şi în celelalte locuri.

Dela biserică, Vlădica s'a dus la o casă de odihnă, unde i s'a pregătit găzduirea.

La vreme potrivită spre seară, I. P. S. Sa vizitează Seminarul Teologic din Dubăsari, unde-i înîmpinat de p. c. Părinte Director Cristescu cu colaboratorii săi în câteva cuvinte şi în cântările elevilor, Aici se serveşte şi masa de seară, admirabil pregătită şi frumos prezentată, ca 'ntr'un mare centru civilizat.

In satul d-lui N. P. Smochină

Duminecă dimineaţa, 29 Iunie, Vlădica vizitează Mahala, marginea Dubaşarilor, unde s'a născut d. profesor N. Smochină, bărbat distins şi vajnic luptător pentru cauza naţională a Transnistrienilor, care cu mult înainte ne punea în atenţie atât drepturile noastre istorice româneşti peste Nistru, cât şi realităţile pe teren, satele multe moldoveneşti şi numirile neaoşe româneşti ale satelor şi ale locuitorilor moldoveni. Din publicaţiile sale şi din stăruitoarea sa vorbire am învăţat mulţi lucruri de seamă. El a fost precursor al evenimentelor. Deşi foarte modest, rolul ce l-a avut şi mai ales pe care-l va juca în viitor, stă pe primul plan. Deaceea vlădica Visarion a întrebat aici de familia sa, de copilăria sa şi a grăit cu rudele şi consătenii lui. Apoi a cercetat locul, pe care d. Smochină vrea să ridice o măreaţă catedrală a Dubăsarilor, ale cărei temelii au şi fost sfinţite în anul trecut cu mult fast, de faţă fiind şi înalte personalităţi din Ţară, lor împrejur acum s'a adunat atâta material de construcţie. Planul acestei clădiri e măreţ, în formă de cruce, în stil bizantin — nou moldovenesc. Innaltă cu o turlă mare la pantocrator, alte 5 mijlocii din care 2 au clopote şi încă 4 turnuleţe mici, pe plan mai jos. Variate încrustări în piatră şi dantelării o împodobesc. Aşa se prezintă viitoarea biserică în fotografia planului arhitectural. Vlădica a rămas impresionat şi a hotărît să se ajute această operă.

Sfinţirea bisericei din Reimarovca

De acolo, maşinile cu capii de autorităţi şi Vlădica Visarion s'au îndreptat spre satul Reimarovca, din jud. Dubăsari, în scopul sfinţirii bisericii restaurată de cuc. preot cu poporănii săi. Calea de 25 km, străbate printre întinse lanuri de grâu, floarea soarelui şi frumoase păşuni; uşoare unduiri de teren şi o floră deasă arată că suntem în continuarea pământului românesc, care se desface din creştetul Carpaţilor şi se ondulează din ce în ce mai lin, până ce se linişteşte complect în malurile Bugului.

La un loc apar vr'o 30 perechi de călăreţi, cu steguleţe tricolore: el se înşiruie o parte în faţa alaiului, alţii îl închee, şi astfel, după jumătate de oră, intrăm în sat, în ograda bisericii, înţesată de credincioşi, unde clerul primeşte în cântări şi cuvinte de cuviincioasă întâmpinare pe Cârmuitorul lor sufletesc, care vine să ceară dela Dumnezeu Harul Sfântului Duh la sfinţirea bisericii şi a vieţii lor familiare şi obşteşti.

După ce toţi slujitorii s'au înveşmântat în odăjdii, ies afară şi se începe slujba cea frumoasă a sfinţirii: prapurii, steagurile, corul, clerul, având la mijloc pe Arhiereu, care poartă pe capul său sfinte Moaşte în Antimis, şi popor foarte mult, alcătuesc toţi un mare val religios, ce înconjură de trei ori biserica dela dreapta spre stânga, în cântări duhovniceşti; pare că fiecare duce cu sine o taină, are o misiune, ce-i aparţine numai lui, o poartă în tăcere şi în multă încredere, şi deodată se opreşte în faţa uşii bisericii, îngenuche, se roagă, se citeşte din sfintele Cărţi, ca şi cum aici îşi dă seama de ceeace a cugetat la fiecare înconjurare. Cu apă sfinţită se stropesc zidurile bisericii şi se tămâiază împrejur.

Când s'au încheiat toate rugăciunile Vlădica păşeşte spre uşa de intrare în biserică; dar ca e închisă. Şi zice: *„Ridicaţi, boeri, porţile voastre, ca să intre Impăratul Slavei!". „Cine este acesta Impăratul Slavei?"* se răspunde dinlăuntrul bisericii goale. *„Domnul Savaot, Domnul Puterilor. Acesta este Impăratul Slavei!"*

Şi aşa după trei dialoguri, uşa bisericii se dă în lături, şi pătrunde „Impăratul Slavei" purtat de Arhiereu, toţi clericii şi poporul îl urmează, şi astfel locaşul acesta începe de acum a fi al Domnului, Dumnezeului nostru, casă sfântă, unde va locui El aevea şi va blagoslovi pe norodul său din veac şi până 'n veac. Nu va mai zburda aici urăciunea pustiirii, nici fără-de-legea nu-şi va mai afla culcuş în unghere, Crucea Mântuitorului de sus va sta ca armă împotriva diavolului; pe ale ei braţe se vor odihni gândurile cele pioase şi năzuinţa spre Cer.

Incăperea bisericii, acum e luminoasă, şi clopoţeii în cădelniţare miresmuesc chipurile sfinţilor [illegible] pe catapeteasmă, Spălarea Prestolului, ungerea cu aromate, aşezarea sf. moaşte şi a Evangheliştilor, îmbrăcarea lui în rânduri noi şi curate de veşminte, ca şi ceteniile şi rugăciunile ce se înteţesc, din vreme în vreme, toate te impresionează. La urma toată, când se miruesc şi zidurile interioare, în cele patru părţi, pare că braţe în stare de cerere se înalţă spre slăvile albastre. Urmează sf. Liturghie. Predică admirabil în limba rusă p. c. Consilier N. Grosu, se propovedueşte apoi şi în limba română un Te-Deum şi slujba e terminată. Masa e servită în casa parohială prin grija Protoiereului de judeţ şi mai ales a preotului paroh Isidor Vadulschi.

Bucurie a pricinuit şi venirea d-lui N. Smochină direct dela Bucureşti aici.

Serbarea de sfârşit de an la Seminarul Teologic din Dubăsari

Spre seară, I. P. S. Mitropolit Visarion, însoţit de d. Smochină, a mai cercetat odată temeliile bisericii catedrale, primind dela d-sa lămuriri mai complecte; apoi s'au dus la locul fostei catedrale rasă de bolşevici, până la pământ, au privit peste punctul unde era casa Mitropolitului Gavriil Bănulescu, şi peste ruinele fostei lui tipografii. De-acolo, s'au îndreptat cu toţii la Seminarul Teologic local, unde s'a desfăşurat serbarea sfârşitului de an şcolar.

Cuvântarea p. c. părinte Director Cristescu a arătat anevoiasele începuturi, neaşteptate greutăţi şi lipsuri. Ascultându-l, ne minunam cum de a reuşit totuşi să ajungă până la încheerea anului. Din piatră seacă a izvorît apa minunii, din nimic a creiat o viaţă şcolară. Iar când s'a desfăşurat programul, bogat dar şi select, coruri şi recitări, nu-ţi venea a crede că te afli într'un uitat orăşel al Transnistriei, în Dubăsari, ci în inima Ţării, în mijlocul culturii şi al civilizaţiei, Copiii, cari acum ştiau a scrie cu litere latine, şi limba o vorbiau ca la mama acasă, s'au prezentat ireproşabil şi în pronunţie, în dicţiune şi în cântări. Impresionau de asemenea rezultate. I. P. S. Sa l-a felicitat călduros pe păr. Cristescu, făgăduindu-i sprijin larg, o nouă clădire şi mijloacele trebuincioase. Iar pe elevi i-a încurajat, în sărăcia lor, şi le-a dat frumoase şi mişcătoare îndemnuri. La urmă, personal a distribuit premiile. Serbare înălţătoare. Laudă se cuvine directorului, ajutoarelor sale şi profesorilor. Inseamnă că această românească pepinieră îşi are viitor mare în mijlocul Moldovenilor. Deaceea trebue susţinută pe toate căile.

In dimineaţa următoare, Vlădica, binecuvântând compania de onoare, pe ofiţerii şi Comandantul ei, a pornit spre Odesa, însoţit de autorităţile judeţene până la Taşlâc, unde le-a mulţumit, purtând cu sine o bună impresie a lucrărilor săvârşite în aceste câteva zile.

Prof. Const. N. Tomescu

Tâlcul evangheliei

— *Matei VI, 22—33* —

In primele zile de propoveduire, Mântuitorul s'a mărginit să dea oamenilor învăţături mai simple şi mai uşor de înţeles, vărsind în acelaş timp înaintea lor câteva fapte minunate, care dela început au scos la iveală puterea sa dumnezeiască şi nesfârşita sa iubire de oameni.

După alegerea apostolilor, el a început a-şi desfăşura înaintea lor şi a mulţimilor de oameni, cari se grămădeau în număr din ce în ce mai mare în jurul lui, învăţăturile de temelie ale religiei creştine. Aceste învăţături, al căror miez îl formează „fericirile", sunt cuprinse în Cuvântarea de pe munte, în care Mântuitorul ne învaţă, printre altele, despre datoria omului de a nu se îngriji peste măsură de cele pământeşti.

Pentru a face cât mai lămurită această din urmă învăţătură, despre datoria omului de a nu se îngriji peste măsură de cele pământeşti, Mântuitorul aduce pilda pasărilor cerului şi a crinilor câmpului.

Despre păsările cerului, el spune că „nici nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în hambare, şi Tatăl ceresc le hrăneşte". Iar despre crinii câmpului adaogă că „nu se ostenesc, nici nu torc. Şi totuşi nici Solomon, în toată slava lui, nu se învestmânta ca unul dintre ei".

Lumea nu s'a făcut singură şi nici nu-şi urmează calea fără un îndrumător. Indrumătorul este Dumnezeu, care a făcut toate şi care veghează ca un părinte asupra fâpturilor sale. Incununarea fâpturilor lui Dumnezeu este omul, asupra căruia grija Părintelui ceresc se apleacă mai cu deosebire. Şi dacă vietăţile mai neînsemnate, cum sunt pasările cerului şi florile câmpului, se bucură de atâta îngrijire din partea Făcătorului lor, cu atât mai mult se va bucura de această îngrijire omul. „Oare nu sunteţi voi cu mult mai presus decât ele?"

Mântuitorul nu ne îndeamnă, prin aceste cuvinte, să părăsim munca şi să uităm cu totul de grija zilei de mâine. Departe de el asemenea gânduri şi îndemnuri. Nimeni nu a cinstit munca mai mult ca el şi nimeni nu a osândit pe leneşi şi pe exploatatorii muncii altora mai aspru decât el.

Ceeace ne învaţă Mântuitorul este să nu ne îngrijim până la robire de nevoile trupului, cum sunt mâncarea, băutura sau îmbrăcămintea, uitând de nevoile, cu mult mai mari şi mai însemnate, ale sufletului.

Oricine îşi dă seama că dintre toate organele omului, cel mai fraged şi mai de preţ este „luminătorul trupului", adică ochiul. Nu este pedeapsă mai mare pe lume decât orbirea şi nu este lucru mai scump şi mai vrednic de îngrijire decât vederea. De aici şi zicerea: „Mi-i drag ca lumina ochilor".

Omul nu este însă numai trup, ci şi suflet. Şi dintre acestea două, cel mai ales şi mai de preţ este sufletul. El este luminătorul şi îndrumătorul trupului. Şi dacă, dintre organele trupului, cel mai de preţ, adică ochiul, merită mai multă îngrijire, atunci şi dintre cele două părţi ale fiinţei omeneşti, sufletul este acela căruia i se cuvine mai multă îngrijire, fiindcă este cu mult mai de preţ decât trupul.

Trupul neţinut curat şi neîngrijit îşi pierde sănătatea. Sufletul neîngrijit şi întinat de păcate, se ruinează şi-şi pierde mântuirea.

Grija faţă de suflet trebue să fie cel puţin tot atât de mare ca şi grija faţă de lumina ochilor. Lucrurile însă, din nefericire, nu se întâmplă tocmai aşa. Dacă ne intră un gunoi în ochi, nu-l putem suferi niciun minut acolo. Facem ce facem şi-l scoatem afară. In suflet se strecoară însă gunoaiele păcatelor cu carul, fără să ne sinchisim adeseori.

Trupul este preţuit, de obiceiu, de oameni cu mult mai mult decât sufletul. Ba se întâmplă câteodată să-l îmbuibăm cu prea multă mâncare şi băutură şi-l înfăşurăm în podoabe luxoase şi nefolositoare, iar sufletul rămâne gol şi uitat, ca un cerşetor la poarta bogatului.

Inţelegem, aşa dar, de ce Mântuitorul osândeşte cu atâta tărie grija peste măsură de cele trupeşti şi uitarea nevoilor, cel puţin tot atât de îndreptăţite, ale sufletului, şi de ce ne îndeamnă să căutăm întâi „împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea lui, şi toate celelalte se vor adăoga nouă".

Ion Apostol

NISTRE...

Nistre, fluvi' cu apă lină,
Imbătat de zvon de frunze,
Prundu-ţi curăţi-l de tină
Şi ţi-aşterne 'n cale pânze,

Că ţi-e rupt lanţuhul negru,
Poarta vieţii e deschisă,
Cadentat păşeşt' cu Bugu
Şi cu cea bătrână Tisă.

Mână-ţi, drag'a tale toate...
Cele putrede, murdare,
Strânse 'n albia-ţi de veacuri,
Şi le 'neacă toate 'n mare.

Pune-ţi coardele 'n vibrare,
Liber cântă-ne din valuri
Cum îţi cânt şi eu din liră
Şi-ţi slăvesc a tale maluri

Zi-ne cântecul, bătrâne,
Hora zi-ne de frăţie
Ce-o revarsă Bănăţeana
Şi întreaga Românie.

Nistre, fluvi' cu line valuri
Şi cu neteda ta luncă,
In oglinda-ţi de pe maluri,
Umbra gloria-ţi aruncă.

Gh. Inică
Student transnistrean-Odesa

MAREȘALUL IN TRANSNISTRIA

PRINTRE FRAȚII TRANSNISTRIENI.-„SĂ TRECEM CARPAȚII".-UN PREȘEDINTE DE REPUBLICĂ

Vremea zorește, automobilele au demarat spre alt sat, timp nu este să trăești în fiecare loc deplin emoția răscolită de priveliștea acestor frați transnistrieni până ieri îngropați de vii, astăzi redobândiți pentru lumină, pentru dreptate, pentru Neam... Sunt tulpine din imensul codru de anonimi cari dealungul mileniului ne toarseră graiul; sunt moldoveni nutriți cu seva acestui pământ, în care a răsărit tot atât de firesc ca și florile cu care au alergat în întâmpinarea oaspelui...

Fost-a om trimis de Dumnezeu...

Duhovnicul care ne întâmpină la următorul popas, protopopul Andreescu, este un preot în-

Mareșalul de vorbă cu populația Transnistriei

tr'adevăr inspirat, a cărui cuvântare turbură prin văpaia credinței: „Ați venit, desrobitor, ca să se împlinească slovele Scripturii... Fost-a om trimis dela Dumnezeu, cu numele lui Ioan... Ați rupt cătușele grele ale robiei, precum odinioară marele ostaș Constantin a înfrânt păgânimea, prin puterea etern nebiruitei Cruci"... Slujitorul acesta a lui Hristos este unul din cei 103 misionari olteni cărora Mitropolitul Nifon al Craiovei le-a spus *„Mergând, propovăduiți!"* — pentruca în scurtă vreme să reclădească zeci de biserici, să înalțe case parohiale, vetre de rugăciuni, împrejmuiri și cruci la cimitire, icoane, troițe, fântâni...

Sunt toți numai Moldoveni, aci, în această frumoasă comună, unde primarul enumără acum Mareșalului Antonescu câți gospodari au fost deportați de bolșevici, câți au fost uciși pe loc, câți au fost jefuiți și purtați prin ger fiindcă nu vroiseră să intre în colhoz, câte neveste văduvite au rămas cu mințile pierdute...

La gimnaziul românesc *„Duca Vodă"*, uralele copiilor nu mai contenesc:

„Toți sunteți Moldoveni?"...

„Toți", răspunde unanim corul copiilor, cari au fost surprinși tocmai când se pregăteau să-și mănânce prânzul și care sunt fericiți să-și arate arta, cântând Mareșalului cele mai frumoase cântece.

...Este vorba, în cântecul pe care îl intonează acum aceste voci serafice, de o provincie românească pierdută, de amarnice apeluri de jale, care au răzbit până la acești micuți frați transnistrieni:

...Să trecem Carpații, ne trebue Ardealul
De-ar fi să ne'ngropăm de vii!...
Sărută-ți copiii, părinții și frații
Apoi să mergem la război...

Pe cosițele cu cununi de betealã, ca niște mirese, copilele poartă pălării înflorite de pai blond, ca micile florentine. Din ce *„ultima Thule"* coboară oare adolescenta aceea bălăioară, cu flori de myosotis în iris, care răspunde acum Mareșalului Antonescu într'o românească atât de curată?... Este moldoveancă neaoșe și ea, ca și tovarășele ei cu brodate ii de borangic, care pe mica scenă improvizată vin acum să joace în fața oaspelui o horă ce pare desprinsă dintr'o baladă de Coșbuc...

Mareșalul s'a sculat pentru plecare

— „Mai sunt două jocuri!", — roagă o fetiță sfioasă, cu dinții umezi, albi de sănătate.

— „Haide să rămânem!", cedează oaspele, ca să nu mâhnească pe copile.

...Sunt și jocurile cele mai frumoase, păstrate pentru final, acelea în care fragedele țărăncuțe pun acum, drept recunoștință pentru bunătatea Mareșalului, o frenetică exuberanță: un dans de castă seducție, figurând în fluide aluzii cucerirea fecioarei de către flăcău, apropierea logodnicului de mireasă cu fluturătoare panglici aninate de cununie... In clipa când cele două făpturi îmbujorate de extazul ritmului s'au prins de mână, sala izbucnește în aplauze, printr'un misterios instinct artistic.

— „Mulțumesc foarte mult!" — se ridică Mareșalul Antonescu... „Foarte frumoase jocuri!"...

— „Și asta joacă frumos!", — arată spre o fetiță din cale prefectul, care cunoaște pe dinafară toată flora și fauna satului.

Daruri, — numai patriei

In entuziasmul general, îmboldit de notabilii care îi tot dau ghies cu șoaptele lor misterioase, prefectul își ia inima în dinți în clipa când ajunge la capătul imensului coridor, în întregime căptușit cu superbe scoarțe românești:

— „Vă rugăm... vă rugăm toți... domnule Mareșal... să primiți în dar acest frumos covor moldovenesc!"...

Chipul Mareșalului Antonescu, până adineaori atât de zâmbitor, dintr'odată s'a retractat:

— „Mulțumesc... dar nu iau!"...

Gospodarii, rugători, au rămas întristați:

— „Domnule Mareșal... Vă rugăm frumos!"...

— „Mulțumesc, dar eu nu obișnuesc!"... Mai curând, iată, dați-l primei fete care se va mărita, în sat!...

— „Păi atunci se mărită, mâine, cinci!" — ripostează o învățătoare.

— „Dați-l celei dintâi", sfătuie Mareșalul Antonescu.

La ieșire, copiii guralivi au blocat din nou trecerea oaspelui. Mareșalul îi mângâie, îi descoase, râde cu ei:

— „Ei cine spuneți voi că sunt eu", întreabă glumind.

— „Domnu'"..., începe un broțăcel cu gene lungi, aurii.

— „Mareșal", mai ajută una din fetițele care, adineaori risipise pe scenă grații de gavotă.

— „Antonescu!", complectează un piciu mic cât un jeton.

— „Ion Antonescu!", îi corectează pe toți o voce pițigăiată după o fotă înflorită.

— „Dar ăla cine e?", arată Conducătorul spre portretul său din perete.

— „Dumneata ești!... Mata ești!...

— „Toate bune, — prinde Conducătorul pe băiețașul care i-a răspuns ultimul, — „dar la bae mergi tu?... Săpun ai? Cu ce te ștergi?... Când te-ai scăldat ultima dată?"...

— „Sâmbătă"...

Examen românesc

Dincolo de escadra copiilor, a răsărit acum o nouă gloată: sunt oameni sosiți din alt sat, — și ei tot Moldoveni aduși din Cuban...

— „Și la D-stră tot așa frumos ați orânduit, cu lemnărie, cu fierărie, cu strungărie?... Așa ați avut și sub bolșevici?"...

— „Ba că nu!", mărturisesc drumeții.

— „Dar d-ta, ce ai la ochi?"...

— „Iacă, am niște nevoi!... Și dinții mi-s stricați, că-s tare bătrân!... Am 60 de ani!", răspunde unchiașul.

— „Eu am 61", râde Mareșalul Antonescu...

— „Da, dar eu am fost la *„Furdiga"*, m'au închis bolșevicii!...

..De pe dealul de unde am urcat, Mareșalul privește înapoi spre parcul frumos împrejmuit cu zid de piatră, plantat în inima satului cu pomi și cu flori. Este lucrație românească, este opera fineretului îndrumat de prefect, de preoți, de învățători.

— „Ce spun bătrânii?", este curios să afle Mareșalul.

— „Se miră și ei!"...

— „Dar cei tineri, fac deosebire de bolșevici?"...

In casa unde pătrundem acum, este expoziția cu produsele câmpului și țarinelor: făină, prune, cireși, caise și mere uscate, carcâl auriu, ovăz cu bobul sdravăn... Iată apoi baia, cu etuve încăpătoare...

— „Foarte frumos!", rostește Mareșalul Antonescu... „Foarte bine!"...

..Și, într'adevăr, este admirabilă opera împlinită aci, prin vrednicie și râvnă românească. Peste moștenirea de ruine fumegând a bolșevismului fugar, iată lăptăria obștei, și ea restaurată, umplută la loc cu vite, după jaful împlinit de sovietici în retragere:

— „Trăiți, domnule Ghinărar", — raportează o femee, „aiasta-i taurul „Crocodil"... a fost juncănaș mititel la bolșevici, dar s'a ales dela ei cu numele ista!"...

Vacile mugeau după viței care-și rumegă hrana afară la covată... Conducătorul trece să colinde prin gospodăriile oamenilor:

— „Eu opt ani am fost dus de-aci, fugit de urgia bolșevicilor!", se spovedește la prima casă bărbatul... „Când m'am întors, iestimp, n'am găsit decât pereții!...

— „Icoană ai?", întreabă Mareșalul Antonescu pe mamă.

— „Am și am avut-o", răspunde mândră gospodina.

— „S'au sfârșit necazurile, acum?"...

— „D'apăi nu ne spăriem noi!... Iacă și fata asta mai mică, chiar ieri a fugit cu un tânăr!"...

— Dar văd că ți-a venit înapoi"...

— „A venit, dar a venit și cu el... cu tânărul aiasta de 18 ani, iată!... C'a trebuit să i-o dau!...

— „Bine că ți-a rămas ceastălaltă fată!", o consolează Mareșalul pe mamă, arătând spre fiica cea mai mare... „Vezi?... E mai mare și mai cuminte!"...

— „Atâta rău!", o discreditează și pe aceasta bătrâna, în râsetele oaspeților... „Și aiasta a fugit încă de anul trecut că, pe-aci-i obiceiul să fure flăcăul fata, când se însoară!"...

UN PREȘEDINTE DE REPUBLICA...

Este o atmosferă de voioșie, de caldă intimitate, pe care o imagine neprevăzută o umbrește subit. Pe prispa casei de colo, lângă un flăcău posomorit, a apărut o femee cu chip amărât, cea dintâi femee desculță pe care o întâlnim în satul acesta:

— „Este *soția fostului președinte al Republicei moldovenești, Voronovici*", — explică prefectul... „Era moldovean și el... L-au ținut până nu le-a mai inspirat încredere, apoi l-au ridicat într'o noapte, și dus a rămas!"...

..Mareșalul Antonescu privește compătimitor împrejur, în casa acestui fost președinte de republică, în care a urcat acum:

— „La ridicarea soțului meu, au jefuit rușii tot!", plânge femeea... Pustie mi-au lăsat casa... Și bălatul vroiau să-l ducă, dacă nu fugea!"...

— „Dar cum a ajuns soțul dumitale președinte al Republicei?", se nedumirește Mareșalul... „A carte?"...

— „Avea darul vorbirii", oftează femeea, ca și când ar mărturisi ocara unui blestem, talentul și viciul care în regimul vorbăriei înalță și precipită pe ambițiori...

— „Ajută-i mai mult pe cei loviți", — spune la ieșire prefectu-

D. Mareșal Antonescu, în cursul recentei sale vizite de inspecție în Transnistria, în ograda văduvei și fiului fostului președinte al așa zisei Republici Moldovenești, Voronovici, rămasă desculță și sărmană după uciderea soțului ei de către bolșevicii care-l înălțaseră. D. Mareșal este însoțit de d. Gen. Ștefțea și de d. guvernator Alexianu

lui Mareșalul, arătând înapoi spre casa cernitei văduve... Apoi, încheindu-și la orele 3 ale după amiezii dimineața:

— „Arătați-mi și cimitirul", rostește către primar.

*

„Întârzie puțin, acolo. Căci Soldatul acesta care duce depe front și înarmarea oștirii, și socoteala căpițelor de fân ale fiecărui sat, este făcut să asculte mai mult bătăile inimilor. Intre o inspecție și alta, dela un an la celălalt, se pasionează să surprindă progresele vieții izbânditoare, printre zăngănit de sape, de coase, de lopeți. Dincolo de vremelnic și de viager, — peste hoarda egoismelor, peste haitele patimilor, — luptă să organizeze eternitatea românească.

Slt. r. Ion Dimitrescu

Viața în colhoz

Românii transnistrieni au fost sub ocupația rusească timp de 150 de ani.

Rușii au voit cu orice preț să ne desnaționalizeze.

Până în anul 1917, țariștii ruși, știindu-i pe Moldovenii de peste Nistru pământeni harnici, au încercat să-i împrăștie prin Rusia, dându-le pământuri în *Caucaz, Crimeia* și în *Siberia*.

După ce au luat bolșevicii și jidanii conducerea în mânile lor, ei au subjugat toate popoarele din cuprinsul Rusiei. Pentru a-i desnaționaliza și a-i conduce mai ușor, ei au organizat *colhozuri* și au forțat toți locuitorii dela sate să intre ca membri în aceste organizații. De aceea, de colhozuri *n'au scăpat nici Românii transnistrieni*.

Cum bolșevicii lucrau numai după planul lui Stalin, organizarea colhozurilor prin *lichidarea* culacilor (adică a celor mai înstăriți) a fost primul punct, din programul acestui călău roșu, ce s'a pus în practică.

In fiecare comună au fost organizate așa numitele *„brigăzi"*, din câțiva leneși (săraci cum îi numeau comuniștii) în fruntea cărora era un jidan sau un comunist, trimis de Comitetul raional de partid.

Misiunea acestei „brigăzi" era *lichidarea culacilor și înființarea colhozurilor*.

Dacă țăranul avea 3—4 ha. de pământ lucrător, o vacă și câteva oi, o pereche de boi sau cai, din care abia își întreținea familia, el era clasat în categoria „culacilor".

Culacul, bineînțeles, nu voia să intre în colhoz cu una, cu două, ca să-și piardă averea și să rămâe cerșetor și rob la bolșevici.

De aceea, bolșevicii îi puneau *să plătească mari impozite, iar toamna le luau toată recolta și-i dădeau afară din case.*

Dacă nici așa nu reușeau bolșevicii să-i înscrie în colhoz, îi deportau în taiga Siberiană, unde mureau de frig și de foame.

Astfel au „scăpat" bolșevicii de toți și au organizat colhozurile, statul luând tot pământul, lăsându-i țăranului numai casa, dacă se întâmpla să nu fie tocmai bună. Când bolșevicii s'au văzut cu munții țăranilor, le-au dat norme de muncă.

De pildă, un colhoznic, bărbat, femee, copil (în colhoz toți munceau, lozinca lui Stalin spunea că „cine nu muncește, nu mănâncă") pentruca să facă o zi de muncă, trebuia să prășească din sapă în sapă a șasea parte dintr'un hectar sau să cosească 0.80 ha. de orz, ovăz sau grâu. De câte ori termina această muncă, atâtea zile de lucru i se treceau în socoteală.

Din toată recolta, statul lua 90 la sută.

Rămânea să se imparte la colhoznici 10 la sută.

Un colhoznic primea pe o zi de muncă 20—30 grame de cartof, 25—35 grame de fasole și 120—130 grame de grâu sau porumb.

Dacă o familie compusă din 8 membri, din care 3—4 copii mici, într'un an aveau 500 zile muncă, apoi ea primea cel mult 150—200 kg. de grâu sau porumb, 20—30 kg. de fasole și 35—40 kg. de cartofi.

Aceste „boabe numărate" trebuiau întrebuințate astfel, ca să-i ajungă familiei un an.

Afară de aceasta, o familie trebuia să doneze statului 50 kg. de carne, să plătească impozite. Dacă o familie avea o vacă, trebuia să plătească 300 ruble pe an și jumătate din cantitatea de lapte ce producea această vacă, dela o găină dădeau 10 ouă pe lună. Porci și oi nu se dădea voie să crești.

Țăranii o duceau foarte greu. Au început să se revolte, să ucidă vitele.

Bolșevicii, temându-se să nu să răscoale țăranii, în anul 1937 au deportat în Siberia 60 la sută din Românii transnistrieni fiindcă aceștia, după cum spuneau ei: *„suflă cu duh de culac și sunt periculoși pentru stat"*.

Dar ceasul libertății a sunat. Frații noștri de un sânge împreună cu armata glorioasă a marelui Reich au trecut Nistrul și ne-au dezrobit. Astăzi, când bravii ostași Români luptă contra puhoiului comunist în stepele Rusiei și în munții Caucazului, noi ne rugăm bunului Dumnezeu pentru salvarea și victoria lor.

Este pentru noi cea mai mare bucurie, vestea din 15 Iunie, în care zi istorică Domnul Mareșal a desființat colhozurile.

Boris I. Ciobanu
student transnistrian

Impodobite în costume naționale, transnistriencele întâmpină pe Mareșalul desrobitor în Transnistria, sub soare sărbătoresc

Paradisul sovietic

Oricât s'a scris și s'a vorbit despre acel „rai pământesc al pravoslavnicei Rusii", despre acel „paradis sovietic", nici odată nu pare prea mult nimănui. Ziarele ne pun aproape zilnic în față atâtea lucruri care surprind și uimesc tot mai mult, dând în vileag adevărata stare de lucruri a acestui întunecat și neînțeles suflet slav.

Dar istoria adevărată, în lumina căreia se resfrâng și se împletesc faptele și manifestările bolșevismului, abia acum încep să iasă la iveală în fața lumii, care n'a putut crede niciodată în mascarada paradisului sovietic. Așa, de pildă, iată unele lucruri noui și interesante, pe care le aflăm dela un inginer sovietic care a izbutit să fugă din raiul comunist.

Lagărele de muncă, cuprind mai bine de a zecea parte din întregul teritoriu al U.R.S.S.-ului. Sunt terenuri anume destinate unor proecte de muncă și experiențe (ideia aparține ideologului comunist Charles Fourier) puse în slujba colhozurilor. Terenul respectiv care definește munca acelora din lagăre, este „tufta", care înseamnă muncă aparentă, în contrast cu munca efectivă. „Prizonierii" acestor lagăre, nu au aproape nimic din înfățișarea omenească. Murdari, plini de păduchi și roși de mizerie și boală — adevărate cadavre ambulante — lucrează după un anumit principiu: se calculează suprafața ce poate fi lucrată într'o zi de un om. In schimbul acesteia i se dă o hrană insuficientă și proastă. Are dreptul însă la o porție, două, în plus, dar numai dacă lucrează de două ori sau de trei ori mai mult. Această dublare sau triplare — impusă prin sistemul „Stahanov" — nu face altceva decât ca sărmanii prizonieri ai paradisului sovietic să se epuizeze și în câtăva vreme să lichideze cu socotelile pământești ale raiului comunist. A muri de foame e ceva care nu mai miră pe nimeni, căci fiecăruia i se poate întâmpla.

Și când te gândești câtă dreptate a avut André Gide să scrie „Retour de l'U.R.S.S.", „că trecând prin Rusia a avut impresia că a trecut prin „casa morților" cu o apăsătoare tristețe a lipsei de libertate și scoborâtă din umanitate".

De obicei, un asemenea lagăr nu are nici o poezie: o întindere stearpă, tristă, plină de mlaștini sau străbătută de câte o apă. Hotarele sunt înconjurate de garduri înalte și la cele patru colțuri sunt patru turnuri mari, ca în evul mediu, pe care sunt postați tovarășii cu tunuri sau mitraliere, cărora le este încredințată paza lagărelor. De pe frontispiciul lor lipsesc doar cuvintele, „voi care intrați aici, lăsați orice speranță", spre a aminti de infernul lui Dante.

O minune a acestor lagăre, este aceea de N. K. W. D. și „encavediștii" s'au dovedit a fi cei mai buni cerberi ai regimului. Sunt cunoscute astăzi crimele în care N. K. W. D.-ul își are dreptul său de inițiativă și partea sa de contribuție la salvarea și ridicarea regimului. Prizonierii acestor lagăre, sunt toți aceia care au contravenit regimului și care nu pot suporta frumusețea paradisului sovietic. A fi clientul vreunui asemenea penitenciar, înseamnă a-ți lua rămas bun dela viață, căci poezia paradisului sovietic culminează totdeauna cu ispășirea vinei de a nu înțelege raiul bolșevic și a trece dincolo de viață, unde au trecut atâtea milioane de oameni, care n'au înțeles niciodată nimic din întreaga dramă a bolșevismului.

Nemărginită, întunecată și neînțeleasă lume slavă!

In tine totul e mare, totul e întunecat, totul e putred. Astăzi cauți în aceste formule de mântuire tot ceeace mintea ta nu poate cuprinde și viața nu-ți poate da!

Ești atâta de mare și ai atâta pământ, dar nicăieri, mai mult ca la tine nu crește atâta zădărnicie și nu e atâta întuneric. Te nărui la umbra unor concepții care n'au nimic din plămada ființei tale, din frumusețea acelei pravoslavnice credințe care ți-a luminat fruntea atâtea veacuri.

Uiți că astăzi nu mai ai nimic din poezia trecutului. Uiți că sunt și alte locuri în lume, care cunosc ceva din frumusețea creației divine și toată libertatea pe care Cerul a pus-o în sufletul creaturilor Sale.

Iar tu te nărui la umbra unor concepții streine de duhul tău, căci tu nu mai ai nimic din ce a fost odată al tău.

Emanuel Copăcianu

ŞTIRI DIN ŢARĂ

D. prof. Mihai Antonescu — vicepreşedintele Consiliului de miniştri a fost decorat de Mareşalul Mannerheim al Finlandei cu ordinul „Crucea Libertăţii Finlandeze".

*

Generalul de corp de armată, Gorschi Alexandru, unul din cei care au muncit mult pentru desvoltarea aviaţiei române, a murit, în vârstă de 68 ani, fiind îngropat la cimitirul militar Bellu, din Capitala ţării.

*

La Bucureşti, în grădina Cişmigiu, s'au desvelit statuele a 12 scriitori români dintre cei mai merituoşi şi anume: M. Eminescu, V. Alecsandri, N. Bălcescu, Bogdan Petriceicu Hasdeu, Al. Odobescu, D. Zamfirescu, Al. Vlahuţă, T. Maiorescu, I. L. Caragiale, G. Coşbuc, Şt. O. Iosif şi Octavian Goga.

*

Majestatea Sa Regele Mihai I a binevoit să decoreze numeroase persoane din viaţa publică a Ţării, adică dintre acelea care lucrează la stat, pentru munca pe care a depus-o fiecare în locul ce-l ocupă.

*

Elevii de liceu care au luat bacalaureatul, şi vor să urmeze Facultatea de medicină din Bucureşti, trebue să dea un examen, adică o probă scrisă şi orală, în luna Septembrie.

*

D. Mareşal Antonescu a făcut un decret-lege datorită căruia neînţelegerile de natură comercială şi civilă dintre oameni trebue să fie judecate cât mai repede.

*

Majestatea Sa Regina Mamă Elena s'a înapoiat acum câteva zile în ţară, venind cu avionul din Italia, dela Veneţia.

*

Universitatea populară „N. Iorga" dela Vălenii de Munte îşi deschide cursurile la 15 Iulie, şi ţin o lună de zile.

*

Acum câteva zile s'a deschis la Bucureşti adunarea eparhială a Mitropoliei Ungro-Vlahiei, sub preşedinţia Inalt Prea Sfinţitului Patriarh Nicodem.

*

Printr'un decret-lege s'a hotărît ca generalii în activitate să poată fi numiţi miniştrii plenipotenţiari, adică în alte ţări, şi şefi de misiune, păstrându-li-se toate drepturile militare.

*

Inalt Prea Sfinţia Sa Patriarhul Nicodem al României a împlinit 4 ani de când a fost ales ca şef al bisericii ortodoxe române.

*

Centrul de sânge conservat de sub conducerea medicului maior Nestorescu Nicolae, a fost citat prin ordin de zi pe armată pentru munca rodnică depusă, salvând viaţa a numeroşi luptători.

*

In ziua de 25 Iunie s'au împlinit 70 de ani dela moartea mitropolitului Andrei Şaguna.

*

In parcul Carol din Bucureşti urmează să se facă un osuar (o clădire în care expun osemintele) pentru eroii morţi în răsboaele din 1877, 1916—1918 şi în răsboiul de acum.

Planul acestui osuar — în urma unui concurs ce s'a ţinut de curând — a fost ales ca fiind cel mai frumos, acela făcut de arhitecţii Nicolae şi Viorica Nedelescu.

*

La 2 Iulie s'au împlinit 439 de ani dela moartea lui Ştefan Vodă, cel mai viteaz voevod al Moldovei, de a cărui sabie s'au îngrozit şi Turcii. Papa l-a numit, pentru marile sale calităţi ostăşeşti, „Atletul lui Hristos".

*

In ziua de 5 Iulie, toţi studenţii şi studentele care fac munca de răsboi, urmează să fie prezenţi la locurile anunţate prin ziare.

TREZIREA CONŞTIINŢEI NAŢIONALE
LA ROMÂNII TRANSNISTRIENI

Ruşii în general şi cu deosebire regimul comunist, au făcut tot ce le-a stat în putinţă pentru a desnaţionaliza populaţiile ale căror teritorii naţionale le-au înghiţit prin violenţă.

Campania de desnaţionalizare a fost în deosebi puternică în regiunile locuite de popoare neslave: tătarii, caucazienii, moldovenii.

In ce îi priveşte pe moldovenii transnistrieni, prezentăm mai jos declaraţia unui prizonier sovietic de origine română, născut în Elisabetgrad 150 km. dincolo de Bug.

Mărturia lui Andrei Budacu, aşa se chiamă prizonierul, e adresată fraţilor săi moldoveni din Transnistria şi arată în toată goliciunea ei campania de minciuni şi de [illegible] cu care au reuşit Sovietele să îndepărteze dela originea lor reală naţionalităţile subjugate şi în special pe moldoveni.

Iată documentul:

Scumpii mei fraţi, în scurtele rânduri ce urmează, vreau să mărturisesc cum să conducătorii [illegible] ai Sovietelor, ne-au rătăcit mintea şi judecata noastră.

M'am născut în Ucraina, în oraşul Elisavetgrad, părinţii mei m'au dat să mă luminez la şcoală.

Am învăţat în limba ucraineană. In acest timp însă pe mine mă interesa limba în care vorbeau tatăl şi mama mea, adică limba în care vorbea tot satul.

„Tată, am întrebat eu, de ce la noi în şcoală nu se învaţă în limba aceasta?" Tata mi-a răspuns: „De aceea dragul meu, pentrucă ea nu este socotită ca o limbă românească ci ca o limbă ruşinoasă, iar când vorbim în această limbă, să ne păzim, să nu ne audă multă lume". Atunci eu iarăşi l-am întrebat: „Dar de ce Dumneata tată vorbeşte în limba aceasta?", iar tata mi-a răspuns: „Deaceea dragă, pentru că aceasta este limba părinţilor mei".

Dar în această frumoasă limbă moldovenească nu vorbeau numai tata şi cu mine, ci în ea vorbeau foarte mulţi locuitori din satele din prejurul Elisavetgradului; aceste sate, cam 30 la număr, sunt toate curat moldoveneşti.

Desigur, ruşii întotdeauna căutau să ne bage în cap că limba moldovenească nu este aceiaşi cu limba românească.

Toţi moldovenii aceştia vorbeau foarte încet de frică să nu fie auziţi, mai mult pe şoptite. Dar de ce? Doar aceasta e limba părinţilor lor, de ce nu o vorbesc cu toţii tare? Acest lucru pe mine mă preocupă grozav. După cum spuneau autorităţile sovietice, limba moldovenească este limba duşmanilor lor.

Am terminat şcoala primară şi împreună cu părinţii ne-am mutat la Odesa, dar şi aici am văzut că limba moldovenească era mereu persecutată. Eu din nou mă întrebam: „De ce oare?"

Răspunsul este că mizerabilii de reprezentanţi ai regimului comunist întotdeauna ne-au ascuns adevărul. De ce nu ne spuneau nimic despre Transnistria? Care este trecutul acestei provincii? A cui este oare Transnistria şi a cui trebue să fie?

Toate acestea reprezentanţii Sovietelor nu voiau să ni le lămurească nouă moldovenilor. Ei spuneau că Transnistria este a lor din cele mai vechi timpuri şi o locuesc numai ucrainenii exclusiv; de fapt, însă, Transnistria din cele mai vechi timpuri, era şi este şi în prezent a românilor. Ruşii nu au stăpânit-o decât numai 149 ani faţă de lungul şir de ani de când este locuită de români.

Nu este adevărat că românii au venit din Asia, după cum ne spuneau nouă reprezentanţii Sovietelor cari spuneau că românii au venit din Asia odată cu tătarii. Adevărul este că românii întotdeauna au fost aici unde sunt şi acum.

Am aflat aceste adevăruri atât de interesante pentru mine, căci ele m'au lămurit complect, în timpul cât am fost internat în spitalul militar Bârlad. Nu voi putea uita niciodată frumoasele lucruri pe care le-am aflat aici căci ele m'au deşteptat.

Şi astăzi în faţa mea se deschid noui drumuri pline de lumină, care se deosebesc mult de întunericul în care am fost sortit din naştere să-mi petrec copilăria şi în care se zbat încă mulţi fraţi de ai mei moldoveni cari sunt împrăştiaţi pe întinsul nesfârşit al stepelor ruseşti.

Andrei Budacu
Român transnistrian prizonier din armata sovietică

E atât de elocventă mărturisirea lui Budacu încât orice comentariu e de prisos. Ceiace e demn mai ales de relevat e puterea de rezistenţă a acestui neam românesc care a îndurat celor mai vitrege tratamente ale regimului comunist.

SATUL MEU DE ALTĂDATĂ

Frumoase sate erau pe locurile noastre de altă dată. Eram mic şi-mi amintesc satul meu ca prin vis. Era încununat de grădini şi legănat de doine. Uliţele erau frumoase şi pe la porţi rânduri de salcâmi pietoşi. Cu ziduri de piatră şi porţi „boiereşti". Pe ziduri agăţate zâmbeau florile, trandafirii şi liliacul. Dar sub crăngile nucilor şi vişinilor, albele case moldoveneşti se uitau la soare. După casă, în grădină, n'avea odihnă cucul. Şi pupezele, cu minunatele coafuri, ce frumos cântau în grădină!

Lumea era veselă şi plină de viaţă. Dimineaţa, când soarele îşi ridica genele, satul se prefăcea în furnicar. Cântările cocoşilor prevesteau ziua frumoasă. Iar de pe Nistru, aburul se ridica alene spre cerul albastru.

Cele dintâiu se întâlneau femeile cu „bună dimineaţa", mânând vacile la cireadă. Cu chiote se întreceau flăcăii zburând spre câmp şi lăsând în urma căruţilor valuri de praf.

Ograda şcolii începea să fiarbă de zgomote. Şi se auzea talanga cârdurilor de oi, ce încet se depărtau spre zare, din ce în ce mai slab.

Prin curtea largă, gospodărească, din zori se plimba unchiul orânduind toate la locul lor, ca „slovele în carte".

In curte ţineau frontul scărte de pae, grămezi de lemne, sitace cu porumb.

Cârduri sgomotoase de copii treceau la Nistru, la scăldat, hăulind. Când ajungeau în dreptul troiţei, smeriţi se închinau Domnului şi plecau mai departe.

Ce troiţe erau în satul meu! Şi încă ce multe! Erau zidite din piatră tare, vopsite în felurite culori... Iisus Hristos şi toţi sfinţii erau făcuţi de „oameni mari", pe care îi aducea popa cu primarul „dela târg".

Sâmbăta, femeile, cu fustele ridicate în şold, grăbiau cu rufele la Nistru. Vuia malul Nistrului şi printre cântece şi răsete îndată auzeai:

— Buna dzăua, Ioane!

Şi de pe malul basarabean, scoţându-şi pălăria de pae, răspundea omul ce-şi adăpa boii:

— Mânţănim dumitali... Tu eşti Marioară?

— Nu mă cunoşti? Ce mai face sora Ileana, sănătoasă?... Când mai veniţi la iarmaroc?

In altă parte clocotea cântecul. Diesmerdat de valuri, el începea de pe malul stâng şi deodată era luat şi susţinut de femeile de pe celalt mal.

„N'am venit la voi la sură,
Ană Cozânzeană,
Să mă uit pi sub căciulă,
Ană Cozânzeană"...

Dumineca, îmbrăcaţi toţi sărbătoreşte, umpleau drumurile ce duceau la biserica. După slujbă se începea hora. Unii mergeau la horă în Basarabia.

*

Ce frumos şi bine era!...

Dar s'a zguduit pământul. Revoluţia a îmbrăcat zările în fâşii roşii de foc şi a stropit pământul cu sânge. Zguduitoare a trecut vestea răsturnării Impăratului. Venise la cârmă oameni care „dracu ştie de unde" s'au luat. Nu erau urmaşii Impăratului, dar cei mai turbaţi călăi ai lui şi ai poporului.

Erau din cei ce ieşeau cu arma noaptea la drum, din cei care au crescut păgâneşte, neştiind de muncă, cinste, jale şi credinţă. N'a trecut mult, ca într'o bună zi să vie „tovarăş" Moţl Sitgolţi, cu o droae de alţi percinaţi şi câţiva ruşi, şi la „shod", să spue aspru:

„In numele tatului nostru, tovarăş Stalin şi a partidului comunist, noi am venit să vă eliberăm de boeri... ei n'au loc între noi"...

Oare ce să fie şi „partir comunist", se întreba poporul.

Nimeni n'a înţeles vorba lui Moţl. In sat la noi nu erau boeri. Toţi erau tot una.

Tot una nu mai erau, că nici pădure fără uscături nu-i. Câţiva puşcăriaşi şi leneşi erau şi la noi în sat. Intr'aceiaşi noapte ei au fost aleşi la conducerea satului.

Târziu, când cocoşii cântară a treia oară prin sat, a huruit ceva grozav, şi dimineaţa vestea a sunat şi mai grozav.

— I-au dus c'o maşină, nu ştiu unde, pe şela... pe şela... şi pe şela"...

Douăzeci de familii de gospodari din cei mai harnici au fost „duşi cu maşina" împreună cu soţiile şi copiii lor.

In locul acestor gospodării s'a înfiinţat „Colhozul" — steaua mizeriei, foametei şi sărăciei. Colhozul se lărgea şi satul cădea. Maşina-dubă ştia pe întuneric casa fiecăruia.

Pustiu a rămas satul meu.

Cei veniţi în „numele partidului" au stricat frumoasele case, ducându-le în colhoz, au dărâmat gardurile ducându-le tot acolo, iarna au tăiat copacii pentru foc. Au luat dela ţărani grădinile şi pământul dându-le colhozului.

O mână sălbatecă a pus stăpânire pe tot.

De atunci n'au mai înflorit florile, n'au cântat [illegible]sările, nici cârduri de oi n'au sunat talanga.

Intr'un târziu au doborît şi au dus într'o râpă sfintele troiţe. Apoi mâna pângăritoare a necinstit Sfântul altar, dărâmând Biserica.

*

O, satul meu de altă dată!
Te privesc din deal ca pe-o cetate dărâmată după lupte mari.
Unde ţi-s uliţele tale, casele frumoase, curţile şi zidurile cu flori?
Unde ţi-i pământul strămoşesc ce se întindea ca a maramă în zare?
Unde ţi-s renumitele grădini şi vii moldoveneşti?
Trist şi sărac eşti, satul meu!
Pârae de lacrimi curg în vale.
Vaete şi chinuri întunecă sufletele. Mii de rugi se ridică umilitoare spre cer.
Se tulbură şi se îndeasă norii negri ai vieţii. Trebue să tune groaznic şi să scapere luminând ca după ploaie să se răschire aceşti nori.
A tunat!
A scăpărat!
A plouat!
A tunat la Prut, a scăpărat în Basarabia şi a plouat la noi.
Şoimii Mareşalului Ion Antonescu, pe Steagul Crucii şi Dreptăţii, ne-au adus viaţa.
Pe brazdele trase de plugul Desrobirii de M.S. Regele Mihai I au răsărit florile. Ele vor creşte veşnic aici şi nu vor veşteji niciodată!...

Vlad Barcaru
Student transnistrian, Bucureşti

ŞTIRI DE PESTE HOTARE

In imperiul britanic sunt peste două milioane persoane bolnavi de lepră, a declarat preşedintele comitetului pentru [illegible]rea de lepră.

*

Un grup de militari turci, invitaţi de Fuehrerul Adolf Hitler au venit în Germania, de unde vor pleca să viziteze întăriturile de pe coasta Atlanticului şi frontul de răsărit.

*

Radio Moscova, a anunţat că Holklor, preşedintele consiliului comisarilor poporului din Rusia propriu zisă, a fost dat afară şi dus într'o tabără de muncă.

*

Subhas Chandra Bose, marele naţionalist indian, care se găseşte în Japonia, la Tokio, a vorbit la radio, spunând indienilor că a sosit momentul să pună mâna pe arme pentru a scăpa de sub jugul englezilor.

*

D. Laval, şeful guvernului francez, a împlinit 60 de ani.

*

D. Knox, ministru afacerilor străine al Statelor-Unite, a declarat că Statele Unite se interesează de petrolul din alte ţări, deoarece în America de Nord s'a scos prea mult până acum din cauza războiului, iar peste 20 de ani nu va mai avea deloc.

*

Japonezii, dupăce au ocupat dela englezi numeroase insule bogate în cauciuc, au construit vapoare cu pânze din cauciuc.

*

In ajunul zilei de 29 Iunie (Sfântul Petru) Papa, a mers în biserica Vaticanului unde s'a rugat la mormântul Sfântului Petru.

*

Uzinele de tunuri, care blindate şi avioane Chrysler, din America, au închis porţile, din cauza grevei lucrătorilor.

*

In Iran, populaţia s'a revoltat împotriva englezilor. Revolta s'a desfăşurat în partea de sud, unde au fost atacate depozitele cu armament. Linia ferată a fost distrusă în mai multe părţi pentru a împiedica transporturile de muniţii şi armament al englezilor pentru sovietici.

*

Sovieticii au pierdut 948 de avioane dela 1 la 17 Iunie.

*

D. Eden, ministrul de externe al Angliei, a spus în parlament că englezii vor bombarda şi capitala Italiei, Roma.

*

Tokio, capitala Japoniei, este cel mai mare oraş din lume, având o suprafaţă de peste 570 de km. pătraţi şi 7 milioane locuitori.

*

Ziarul american „Exchange" scrie că Stalin s'ar fi hotărît să se întâlnească cu Churchill, şeful guvernului englez, şi cu Roosevelt.

*

In parlamentul american s'a produs un mare scandal: ministrul comerţului a fost acuzat de vice-preşedintele Statelor Unite, Vallace, că sabotează sforţările ce se fac pentru război.

*

Comisia româno-bulgară întrunită la Sofia pentru facerea planurilor în vederea construirii podului peste Dunăre, a terminat lucrările.

*

D. de Valera a fost ales din nou prim ministru al Irlandei.

*

In Bulgaria comuniştii urmăriţi în deaproape, spre a fi împiedicaţi să tulbure liniştea populaţiei.

Astfel au fost ucişi câţiva comunişti care nu au vroit să se supună autorităţilor.

Reglementarea vieţii comerciale în Transnistria

Zilele acestea domnul prof. G. Alexianu, guvernatorul Transnistriei, a semnat decizia nr. 2624, prin care s'a reglementat definitiv viaţa comercială în Transnistria.

ART. 1. — Pe data prezentei deciziuni, direcţia comerţului va purta denumirea „Direcţia Comerţului Industrial", având următoarele atribuţiuni:

a) Comercializarea articolelor produse de direcţiile producătoare, care îi vor preda în acest scop toate cotele destinate comercializării în Transnistria, inclusiv tutun, ţigarete, chibrituri;

b) Procurarea din ţară şi străinătate a produselor necesare guvernământului şi populaţiei, făcând excepţie acele produse ce cad în sarcina unor direcţii speciale prevăzute în deciziile de organizare şi funcţionare a acestora;

c) Organizarea şi îndrumarea comercializării produselor prin magazine generale raioanele şi pe măsura posibilităţilor prin magazinele locale, având-se drept principiu schimbul în natură;

d) Fixarea preţurilor de desfacere, atât pentru schimbul în natură cât şi pentru vânzările în numerar;

e) Organizarea de depozite şi mesagerii pentru păstrarea mărfurilor până la desfacere şi a produselor colectate prin schimb îngrijirea de sortare, ambalare şi conservarea produselor în bune condiţiuni;

f) Va colabora cu direcţia industriei alimentare, pentru satisfacerea nevoilor de sare ale Transnistriei; importul sării rămânând în sarcina direcţiei industriei alimentare, direcţia comerţului interior ocupându-se de desfacerea ei; deasemenea va colabora cu direcţia geniului rural pentru a desface populaţiei petrolul importat de această direcţie;

g) Va colabora cu direcţia industriei pentru comercializarea cărbunelui destinat consumului populaţiei;

h) Va conlucra cu direcţia distribuţiei alcoolului pentru comercializarea prin magazinele generale raioanale şi locale a băuturilor alcoolice destinate consumului, în afară de cele destinate consumului în municipii;

i) Reglementarea înfiinţărilor de firme comerciale şi controlul activităţii acestora; deasemenea va reglementa şi îndruma importul făcut de firmele particulare prin autorizaţii de import.

ART. 2. — Pentru aducerea la îndeplinire a atribuţiunilor enumerate mai sus, direcţia comerţului interior va avea următoarea structură:

1. Subdirecţia ad-tivă: serviciul secretariat, serviciul comerţului privat şi serviciul contabilităţii.
2. Subdirecţia achiziţionării mărfurilor: serviciul procurării şi serviciul preţuri, rentabilitate şi conjunctură.
3. Subdirecţia magazinelor generale: serviciul depozitului general, serviciul magazinelor generale, serviciul colectărilor şi serviciul comercializarea tutunului.
4. Serviciul de inspecţii şi control.
5. Secretarul de cabinet.

ART. III. — Serviciul pentru comercializarea tutunului de pe lângă direcţia industriei alimentare cu întregul personal şi toate autovehiculele trece pe data prezentei deciziuni, la direcţia comerţului intern.

Funcţionarii geniului rural, direcţiei industriei şi direcţiei distribuţiei alcoolului, afectaţi lucrărilor cu privire la atribuţiile ce au trecut prin această deciziune asupra direcţiei comerţului interior, pe data prezentei deciziuni la direcţia comerţului interior.

MERSUL RĂZBOIULUI

Situaţia pe fronturile de luptă continuă să fie în general neschimbată, cu toate că în unele sectoare luptele locale au avut o violenţă destul de mare.

Astfel în regiunea Cubanului mai multe atacuri bolşevice s'au prăbuşit cu pierderi mari pentru inamic; Deasemenea încercările de debarcare făcute în lagune au dus la complecta distrugere a vaselor şi bacurilor sovietice încărcate cu trupe. In cursul lunei Iunie au fost scufundate peste 250 de vase cu trupe.

In sectorul central, au fost respinse puternice forţe sovietice care încercau să pătrundă în liniile germane din diferite puncte.

Aviaţia a atacat în deosebi concentrările de trupe, blindatele şi formaţiunile motorizate din sudul Moscovei.

In Mediterană, spre coasta Africei de Nord sunt transportate mereu forţe anglo-saxone, în vederea unei debarcări în sudul Europei.

In legătură cu aceasta se pune problema locului în care s'ar încerca o debarcare.

Se ştie că puterile Axei au luat încă de mult măsurile necesare pentru o cât mai bună pază a coastelor de sud ale Europei.

Astfel Balcanii au fost curăţaţi de ultimele bande inamice, odată cu fuga în Anglia a şefului lor generalul Mihailovici, ele dispun de numeroase forţe militare care să facă faţă oricărei încercări de atac în această regiune. In plus, din cauza configuraţiei geografice, adică a felului cum este terenul din jurul coastelor, în aceste părţi nu se poate face un front mai larg, capul de pod ce l-ar face, nepermiţându-se mari spre a debarca forţe numeroase, tancuri, artilerie etc.

In ceiace priveşte atacurile aviatorilor anglo-americani asupra teritoriilor Germaniei şi Italiei, se poate observa că ele nu au izbutit să scadă moralul populaţiei, cu toate suferinţele ce le produc prin uciderea copiilor şi distrugerea locuinţelor, bisericilor şi monumentelor de artă.

Din contră, moralul populaţiei este atât de ridicat, încât lucrează cu mai multă râvnă, aşteptând cu încredere ca vinovaţii să fie pedepsiţi crunt pentru barbariile făcute.

Măsurile de apărare luate în Germania contra bombardamentelor aviatorilor anglo-americani, au început să-şi spună cuvântul, înseşi ziarele engleze fiind obligaţi să recunoască gravele pierderi de avioane deasupra teritoriilor Reichului, datorite unei noi tactici întrebuinţate în materie de apărare antiaeriană.

Iată dece, afirmaţia d-lui Churchill, făcută cu prilejul primirii sale ca cetăţean de onoare al Londrei, că avioanele engleze vor urmări pe inamicii germani până în cele mai mici sate, nu a impresionat cercurile militare germane.

Este interesant de ştiut, că în timp ce anglo-americanii se ocupă cu distrugerea bisericilor şi monumentelor de artă, Germania deşi în al patrulea an de răsboi, a deschis acum câteva zile la München o expoziţie a artei germane.

In răsăritul îndepărtat, un purtător de cuvânt militar japonez, a declarat la radio Tokio că Japonia e gata să înceapă în orice moment un atac împotriva Australiei.

In concluzie, forţele germano-italo-japoneze sunt pregătite şi aşteaptă doar începutul atacului.

R. Preoţescu

Societatea Naţională de Editură şi Arte Grafice „DACIA TRAIANĂ", Bucureşti, str. Sărindar 5-7-9, înmatr. sub Nr. 156/942 la Reg. Of. Comerţului Bucureşti.

Tipărită la [illegible]